

Behandling af tørre øjne med lysterapi

Som noget nyt tilbyder enkelte private øjenklinikker en lysbehandling kaldet **intense pulsed light, IPL**, mod tørre øjne. Det er en behandling, der tidligere er blevet anvendt mod visse hudlidelser. Vi ser nærmere på, hvordan IPL-behandlingen muligvis kan forbedre tilstanden i øjet.

AF Carsten Edmund og Ditte M. Hansen ILLUSTRATIONER Liz Berry Østergaard

TØRRE ØJNE er en sygdom på øjets overflade karakteriseret af forstyrrelser i tårefilmens sammensætning. Sygdommen kan have flere årsager og er ledsaget af symptomer i øjnene som tørhed, fornemmelse af fremmedlegeme og irritation. Lysterapi er en forholdsvis ny behandling, der anvendes inden for hudsygdomme, men som nu også kan bruges til behandling af tørre øjne.

Hvad skyldes tørre øjne?

Tørre øjne kan skyldes nedsat tåresekretion, øget fordampning af tårevæske eller som oftest en kombination af de to faktorer. Nedsat tåresekretion ses ved en række lidelser, hvoraf Sjögrens syndrom er den mest kendte. Øget fordampning nedsætter tårefilmens stabilitet og udgør cirka 70 pct. af patienter med tørt øje. Det skyldes nedsat funktion af de meibomske kirtler i øjenlågene og ses ofte ved øjenlågsbetændelse.

Før en eventuel behandling skal årsagen til tørre øjne fastlægges.

Intense pulsed light -behandling af tørre øjne

A

De meibomske kirtler i øjenlågene

B1

Under IPL-behandlingen må øjnene beskyttes mod de direkte intensive IPL-stråler.

B2

Strålerne påføres derfor langs beskyttelsesbrillernes under- og overkant, men påvirker alligevel indirekte de meibomske kirtler.

C

Efter at IPL-behandlingens lysstråler har opvarmet fedtsekretet, er det blevet mere flydende og kan lettere komme ud til tårefilmen.

Lysbehandling af tørre øjne

Udover behandling med kunstig tårevæske og soignering af øjenlågene kan tørre øjne behandles med forskellige former for lysterapi, hvoraf IPL, der benytter sig af bølglængder fra gult til infrarød, er den mest benyttede. Metoden har været anvendt i en del år i behandlingen af hudsygdomme som akne, rosacea, melasma (hudpigmentering) og telangiektasi (små udvidelser i blodkar) og har nu også vist sig at kunne anvendes på øjenlågene hos patienter med tørre øjne.

Sådan virker IPL-behandling af tørre øjne

Ved IPL-behandling bliver de meibomske kirtler i øjnene belyst med IPL-stråler. Lysstrålerne opvarmer fedtsekretet, der bliver mere flydende og lettere kan komme ud til tårefilmen. Lysstrålerne nedsætter formentlig også betændelsen i øjenlågskanterne.

Sådan foregår IPL-behandling

Behandlingen udføres på en øjenklinik med et apparat, der påfører de intensive IPL-stråler på huden omkring øjnene (figur 1, B2). Patienten ligger i en stol med beskyttelsesbriller på, mens behandlingen foregår. Hver behandling varer 10 til 15 minutter.

Hvor ofte skal man have IPL-behandling?

IPL-behandling skal gentages tre til fire gange med cirka to til fire ugers mellemrum. Man skal forvente genbehandling hvert halve år.

Hvad koster IPL-behandling?

I Danmark udbydes lysbehandlingen IPL kun privat og koster omkring 5.000 kroner for fire behandlinger. Man skal forvente genbehandling hvert halve år til omkring 1.200 kroner.

Forskning i IPL-behandling af tørre øjne

En metaanalyse fra 2023 omhandlede 759 patienter behandlet med IPL i perioden

2015-2021. 11 studier, der alle havde en behandlings- og kontrolgruppe, indgik i metaanalysen. Der blev anvendt to forskellige IPL-apparater, og de fleste studier brugte tre behandlinger med flere uger imellem.

Effekten af behandlingen blev vurderet ud fra tårefilmens stabilitet kaldet tårebrydnings-tiden (se uddybning i figur 3 side 16) og patient-symptomer ud fra et spørgeskema kaldet SPEED.

De nævnte parametre blev vurderet på tre måder:

- 1 Sammenligning mellem start og slut blandt de behandlede
- 2 Sammenligning mellem behandlede og kontrolgruppe ved slut
- 3 Sammenligning mellem behandlede og kontrolgruppe med hensyn til ændringer fra start til slut

Der var signifikant effekt af IPL-behandlingen i de tre sammenligninger med hensyn til tårefilmens stabilitet, som blev forbedret. Kun i den gruppe, hvor man vurderede de behandlede, fra de startede, til de sluttede (1), blev de subjektive symptomer signifikant bedre. Ved sammenligning mellem behandlings- og kontrolgrupperne var der ingen effekt af behandlingen med hensyn til bedring af symptomer.

Bedring af symptomer i behandlingsgruppen, men manglende effekt ved sammenligning med kontrolgruppen skyldes formentlig placeboeffekt i kontrolgruppen. Det er et velkendt fænomen, at patienter, der tror, at de får behandling, har en forventning om en forbedrende effekt, således at det nok mere er forventningen end behandlingen, der giver færre symptomer. ■

Du kan læse mere om tørre øjne på side 4 i dette blad og i Øjenforeningens brochure 'Tørre, våde og irriterede øjne' (se s. 30).

